

ØVRE EIKER KOMMUNE AVLØP
Postboks 76
3301 HOKKSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Mabel Katrine Seland Trovum, 22003589

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2025 - Øvre Eiker kommune

Øvre Eiker kommune har avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at krav til prøvetaking av utslippet av E. coli ikke er utført i tråd med prøvetakingsfrekvensen beskrevet i tillatelsens punkt 3.2.3. Vi ber også om at prøvetakingsresultater for E. coli vedlegges neste års egenkontrollrapportering.

Resultatene fra prøver av bunndyr- og begroingsalger er ikke registrert i Vannmiljø. Dette er et avvik fra tillatelsens punkt 8.5.

Vi tar egenkontrollrapport og årsrapport for Øvre Eiker kommune sin avløpssektor til etterretning.

Øvre Eiker kommune skal betale et gebyr på 5 300 kroner for vårt arbeid med egenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Øvre Eiker kommune sitt avløpsnett og Hokksund avløpsrenseanlegg.

Øvre Eiker kommune fikk ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra kommunens del av Drammen tettbebyggelse i vårt vedtak av 21.12.2023.

Avløpsnett til Hokksund avløpsrenseanlegg

Øvre Eiker kommune har rapportert at avløpsnettet til Hokksund avløpsrenseanlegg har 38 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. I skjemaet for årsrapportering har dere beregnet at 67 430 m³ urensset avløpsvann og 211 kg fosfor ble sluppet ut ved overløp på avløpsnettet i 2025. Vi ser imidlertid at det i Altinn-rapporteringen er lagt inn 62 237 m³ i overløp fra avløpsnettet. Vannmengde i overløp rapportert i skjemaet for årsrapportering og

Altinn-rapporteringen samsvarer dermed ikke. Kommunen må kvalitetssikre innrapporterte data i de to ulike rapporteringene bedre til neste år, slik at uoverensstemmelser som dette unngås.

I 2024 ble det rapportert om at 74 438 m³ urensset avløpsvann og 118 kg fosfor ble sluppet ut ved overløp. Dette tyder på at avløpsvannet som kommer frem til renseanlegget i 2025 er betydelig mer konsentrert, da vannmengden er lavere, men mengden fosfor nesten er fordoblet.

Øvre Eiker kommune rapporterer at det er 17 203 innbyggere tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er en økning på 90 innbyggere siden fjorårets rapportering.

I skjemaet for årsrapportering opplyser kommunen om at avløpsnettets virkningsgrad i 2025 er umulig å gi noe godt svar på. Kommunen har gode tall på hvor mye vann som kommer fra husholdningene, men det er umulig å vite hvor mye vann som tilføres avløpsnettet via de få gjenstående fellesanleggene og hvor mye som kommer via fremmedvann fra andre kilder. Beregningen vil da gi store usikkerheter og blir av svært liten verdi. På spørsmålet om hvor stor andel av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde (i %) som har blitt sluppet ut via driftsoverløp i rapporteringsåret, skriver kommunen at dette også er umulig å gi svar på grunnet de samme forholdene.

Vi minner om tillatelsens punkt 3.1.5 som fastsetter at «virkningsgraden til avløpsnettet, det vil si hvor stor andel av vannmengden eller forurensningsmengden som når fram til avløpsrenseanlegget sammenliknet med det som oppstår, skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel. Dette skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp, jf. punkt 3.1.4. I tillegg skal andre ulike kilder til tap beregnes eller vurderes kvalitativt». Videre minner vi om punkt 3.1.4 som sier at «kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Utslipp av urensset avløpsvann er uønsket, og fra og med 01.01.2031 skal den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke være over 2 %».

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnett. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen. Siden dette er en innledende kartlegging, vil det ikke bli gitt avvik for eventuelle brudd på kravene i årets tilbakemelding. Det kan imidlertid bli aktuelt med strengere oppfølging i neste års rapportering.

Kommunen beskriver at arbeid på avløpsnettet over flere år, nå gir resultater med mindre overløp og bedre driftssikkerhet. Kommunen har imidlertid byttet færre avløpsledninger i 2025 enn planlagt, grunnet tid og kapasitet hos eksterne samt krav til grunnundersøkelser og prosjektering.

Hokksund avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Hokksund avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 1 160 302 m³ avløpsvann og at 1 501 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,13 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en betydelig reduksjon fra rapporteringsåret 2024 da avløpsvannet i overløp utgjorde 0,44 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget.

Hokksund avløpsrenseanlegg har i 2025 en årsmidlet renseeffekt for fosfor på 96,9 % og overholder dermed kravet til renseeffekt for fosfor i tillatelsen på 95 %. Det gamle Hokksund renseanlegg hadde gjentakende alvorlige avvik fra kravet til renseeffekt for fosfor. Det er derfor svært positivt at rensekraften nå overholdes.

Avløpsrenseanlegget overholder sekundærrensekraften i 2025. Både rensekraft for KOF_{CR} og BOF_5 er overholdt, og det er ingen enkeltprøver som ikke overholder kravene. Manglende oppfyllelse av sekundærrensekraften (BOF_5) har tidligere vært et gjentakende avvik fra 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 og 2024. Det er positivt at sekundærrensekraften nå overholdes ved det nye renseanlegget. Vi minner imidlertid om at det i den nye utslippstillatelsen er skjerpede rensekraft for organisk stoff fra 01.06.2026.

Det nye renseanlegget har hatt en årsmidlet renseeffekt for nitrogen på ca. 65 %. Kommunen opplyser om at de tidvis sliter med nok næring til bakteriene i prosessen slik at tilstrekkelig rensegrad for nitrogen ikke oppnås. Det er igangsatt et arbeid med leverandør for å finne en løsning på dette og øke rensegraden. I den nye tillatelsen er det satt krav om minst 80 % reduksjon av nitrogen fra og med 01.06.2026.

I den nye tillatelsen er det også fastsatt grenser for maksimalt årlig utslipp (inkludert overløp på avløpsrenseanlegget). Frem til 01.06.2026 er grensene for årlig restutslipp på 500 kg for fosfor, 100 tonn for BOF_5 og 167 tonn for KOF_{CR} . Ifølge skjemaet for årsrapportering er grensene overholdt i rapporteringsåret 2025.

I den nye tillatelsen er det krav om 36 ukeblandprøver eller 52 døgnblandprøver i året, for tot-P, tot-N, BOF_5 og KOF_{CR} . I fjorårets tilbakemelding hadde kommunen avvik fra kravene til prøvetaking iht. den nye tillatelsen, da det var tatt for få prøver i løpet av året. Vi understrekte i tilbakemeldingen at vi forventet at Øvre Eiker kommune tar tilstrekkelig antall prøver i 2025. Kommunen har rapportert inn analyseresultater fra tilstrekkelig antall prøver for 2025.

Den nye tillatelsen har også krav til overvåking av utslippet av bakterier (E. coli) frem til 01.06.2026, og deretter en maksimal utslippsgrense på 500 E. coli/100 ml. Det skal tas en øyeblikksprøve annenhver uke i perioden 1.mai til 31.oktober hvert år, jf. kravet. Da vi ikke kunne se at dere hadde lagt ved resultater fra prøvetakingen for E. coli i egenkontrollrapporten, etterspurte vi disse i e-post datert 24.03.2026. Vi mottok informasjon om prøvene som er tatt i rapporteringsåret, på e-post 22.05.2026. Disse viser at kravet til prøvetakingsfrekvens i tillatelsen ikke er overholdt. Blant annet er det i perioden mai til juli et opphold i prøvetaking på over en måned. Dette er et avvik fra tillatelsens punkt 3.2.3. Vi ber også om at prøvetakingsresultatene for E. coli vedlegges neste års egenkontrollrapportering.

I våre tilbakemeldinger for rapporteringsåret 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023 pekte vi på at den rapporterte maksukebelastningen var høyere enn den dimensjonerende kapasitet for avløpsrenseanlegget er oppgitt til å være. Dimensjonerende kapasitet for det gamle Hokksund avløpsrenseanlegg var 16 000 pe, (basert på fosfor da det gamle anlegget ikke hadde biologisk rensetrinn). Dimensjonerende kapasitet for nye Hokksund renseanlegg er oppgitt til å være 30 000 pe (BOF_5). Øvre Eiker kommune har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2025 var på 18 399 pe (BOF_5). Etter vår utregning er maksukebelastningen for BOF_5 , når vi ser på enkeltprøve i maksuke datert 12.02.2025, på 19 747 pe (BOF_5).

Avløpsanlegg større enn eller lik 20 000 pe skal analysere seks inn- og utløpsprøver per år for tungmetaller, jf. forurensingsforskriften kap. 11 vedlegg 2. Av egenkontrollrapporten går det frem at det er gjort syv analyser for tungmetaller i rapporteringsåret 2025.

Tilbakemelding på resipientovervåking

Øvre Eiker kommune har krav til å sende inn vurdering av resultatene fra overvåking etter vannforskriften jf. tillatelsens punkt 8.4. Vurderingen skal sendes Statsforvalteren innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som en del av årsrapporteringen. Det er også krav til at alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført jf. tillatelsens punkt 8.5. I skjemaet for årsrapportering oppgir kommunen at data fra resipientovervåkingen er lastet opp i Vannmiljø. Kommunen har sendt inn resipientovervåkingsrapporten som et vedlegg til egenkontrollrapporteringen.

Statsforvalteren viser til vedlagt årsrapport for 2025 for resipientovervåking i Drammensvassdraget ved Hokksund renseanlegg i Øvre Eiker kommune.

Rapporten bekrefter at det i 2025 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger ved to prøvetakingsstasjoner, en oppstrøms og en nedstrøms utslippspunktet. Det ble også gjennomført overvåking ved pumpestasjoner knyttet til renseanlegget. I 2025 ble det gjennomført seks prøvetakinger ved totalt seks stasjoner i Vestfosselva øvre og Vestfosselva nedre knyttet til disse. Det ble tatt prøver av begroingsalger oppstrøms og nedstrøms renseanlegget, samt stasjoner knyttet til pumpestasjonene i august 2025. I tråd med overvåkingsprogrammet skal det ikke tas nye prøver før i 2028. I desember ble det tatt prøver av bunndyr.

Resultatene fra prøver av bunndyr- og begroingsalger er ikke registrert i Vannmiljø på noen av målestasjonene. Dette er et avvik fra tillatelsens punkt 8.5. Vi minner om at det er kommunens ansvar, i henhold til gjeldende utslippstillatelse, å sørge for korrekt og fullstendig registrering av data. Riktig datagrunnlag er en forutsetning for korrekt klassifisering av miljøtilstand etter vannforskriften. Øvrige resultater er registrert i Vannmiljø.

Videre presenteres metoder og resultater på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Drammenselva ved Hokksund renseanlegg til etterretning.

Konklusjon

Øvre Eiker kommune har avvik fra krav i tillatelse i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at krav til prøvetaking av utslippet av bakterier (E. coli) ikke er utført i tråd med prøvetakingsfrekvensen beskrevet i tillatelsens punkt 3.2.3. Vi ber også om at prøvetakingsresultater for E. coli vedlegges neste års egenkontrollrapportering.

Resultatene fra prøver av bunndyr- og begroingsalger er ikke registrert i Vannmiljø. Dette er et avvik fra tillatelsens punkt 8.5.

Videre har kommunen noen mangler i sin rapportering for 2025, da virkningsgrad og andel driftsoverløp ikke er rapportert i skjemaet for årsrapportering.

Vi tar egenkontrollrapporten og årsrapporten for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr på 5 300 kroner for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Mabel Katrine Seland Trovum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent